

Europejska deklaracja w sprawie edukacji globalnej do 2050

Deklaracja dublińska

*Europejskie ramy strategiczne na rzecz
poprawy i wzmocnienia edukacji globalnej w Europie
do 2050 roku*

Wersja ostateczna na Kongres
Przyjęta 4 listopada 2022 r

Europejska deklaracja w sprawie edukacji globalnej do 2050

Deklaracja dublińska

Europejskie ramy strategiczne na rzecz
poprawy i wzmocnienia edukacji globalnej w Europie do 2050 roku

Praca na rzecz zapewnienia wszystkim ludziom w Europie – w duchu solidarności z ludźmi na całym świecie – dostępu do wysokiej jakości edukacji globalnej.

**Wersja ostateczna na Kongres
Przyjęta 4 listopada 2022 r.**

Preambuła

My, delegacje uczestniczące w Europejskim Kongresie Edukacji Globalnej na Zamku Dublińskim w dniach 3-4 listopada 2022 r., zwołanym przez Global Education Network Europe (GENE – Europejską Sieć Edukacji Globalnej), którego gospodarzem była Irlandia, a współprzewodniczącym Luksemburg, reprezentując uczestniczące państwa członkowskie, po przeprowadzeniu konsultacji z szerokim gronem interesariuszy z organizacji młodzieżowych, społeczeństwa obywatelskiego, władz szczebla lokalnego i regionalnego, środowisk akademickich oraz partnerów i współpracowników z innych regionów oraz w ścisłej współpracy z Komisją Europejską, Radą Europy, Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (ang. *Organisation for Economic Cooperation and Development* – OECD), Europejską Komisją Gospodarczą Organizacji Narodów Zjednoczonych (ang. *United Nations Economic Commission for Europe* – UNECE) i Organizacją Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (ang. *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization* – UNESCO) przedstawiamy naszą wizję i zobowiązania w zakresie edukacji globalnej do roku 2050.

Świadomi:

- zakresu oraz złożoności kryzysów i wyzwań, które stoją przed ludźmi, innymi żywymi istotami i planetą;
- prawa ludzi do uczenia się, do krytycznej refleksji nad swoim miejscem w świecie, do reagowania i solidarnego działania, jako obywatele świata, mający obowiązki względem planety;
- istotnego wkładu edukacji, a zwłaszcza edukacji globalnej, w inspirowanie ludzi, indywidualnie i zbiorowo, do uczenia się i przyczyniania się do zmiany świata.

Nasza wizja to:

- świat, w którym panuje większa sprawiedliwość społeczna i klimatyczna, pokój, solidarność, sprawiedliwość i równość, zrównoważony rozwój planety, międzynarodowe porozumienie, szacunek dla różnorodności, włączenie, oraz urzeczywistnienie wszystkich praw człowieka dla wszystkich ludzi, a także godne życie dla wszystkich, zwłaszcza tych najuboższych i wykluczonych, w skali lokalnej i globalnej. Dostępna dla wszystkich edukacja globalna wysokiej jakości może odegrać ważną rolę w stworzeniu takiego świata;
- Europa, w której wszyscy ludzie mają prawo do wysokiej jakości edukacji globalnej i w której panuje wspólne rozumienie wysokiej jakości edukacji, w tym edukacji globalnej, jako prawa człowieka, globalnego dobra publicznego oraz jej kształtującego procesu;
- edukacja, która promuje i ceni perspektywy i wiedzę odmiennych kultur, w tym diaspory i mniejszości, oraz jak najlepiej wykorzystuje to bogactwo, aby wspierać inkluzywność odpowiedzi na lokalne i globalne wyzwania;
- Europa, w której edukacja globalna jest częścią procesu uczenia się przez całe życie i w każdym jego wymiarze, ma zapewnione odpowiednie zasoby oraz jest kształtowana w drodze otwartego dialogu

z partnerami lokalnymi i globalnymi, w tym również dialogu uwzględniającego możliwość wyrażania krytyki;

- lepsze rozumienie przez społeczeństwo związków historycznych i geopolitycznych, w tym spuścizny kolonializmu, konfliktów, wojen i ucisku oraz większe zaangażowanie społeczeństwa w odpowiedzi na globalne wyzwania i zmiany sił politycznych;
- wspólna perspektywa dotycząca przekrojowego i międzysektorowego charakteru edukacji globalnej, która obejmuje różnorodne krajowe i międzynarodowe definicje i pojęcia, z których wszystkie mają wspólny rdzeń;¹
- budowanie i wzmacnianie – kraj po kraju, region po regionie, społeczność po społeczności i sektor po sektorze – polityk, strategii, mechanizmów wsparcia i platform budowy potencjału w celu osiągnięcia powszechnego dostępu do wysokiej jakości edukacji globalnej, w procesie uczenia się przez całe życie i w każdym jego wymiarze;
- angażowanie i włączanie wszystkich stosownych interesariuszy w dialog, sieć kontaktów i współpracę w obszarze edukacji globalnej, w tym nowych odbiorców, marginalizowanych społeczności oraz grup, które w przeszłości były mniej zaangażowane, w celu dotarcia do wszystkich ludzi w Europie;
- inspirowanie ludzi, indywidualnie i zbiorowo, do podejmowania działań i angażowania się w sprawy, ruchy społeczne oraz działalność organizacji społecznych i środowiskowych w obszarach związanych z edukacją globalną w skali lokalnej, krajowej i globalnej.

Definicja: nasze rozumienie edukacji globalnej

Edukacja globalna to edukacja, która umożliwia ludziom krytyczną refleksję nad światem i miejscem, które w nim zajmują; otwiera ich oczy, serca i umysły na rzeczywistość świata na poziomie lokalnym i globalnym. Pomaga ludziom zrozumieć, wyobrazić sobie, żyć nadzieją oraz działać na rzecz stworzenia świata, w którym panują sprawiedliwość społeczna i klimatyczna, pokój, solidarność, sprawiedliwość i równość, zrównoważony rozwój planety i międzynarodowe zrozumienie. Wiąże się z poszanowaniem praw człowieka i różnorodności, włączeniem i godnym życiem dla wszystkich, obecnie i w przyszłości.

Edukacja globalna obejmuje różnego rodzaju formy edukacji: formalną, pozaformalną i nieformalną, uczenie się przez całe życie i w każdym jego wymiarze. Uważamy, że jest niezbędna dla transformacyjnej mocy edukacji oraz transformacji procesów edukacyjnych.²

W tym duchu deklarujemy naszą zdecydowaną wolę dalszego rozwoju edukacji globalnej w Europie.

Działamy w oparciu o funkcjonujące międzynarodowe porozumienia i zobowiązania

- Deklarację edukacji globalnej z Maastricht z 2002 roku oraz inne europejskie zobowiązania dotyczące uczenia się na rzecz zrównoważonego rozwoju, praw człowieka, równości płci, pokoju i sprawiedliwości społecznej, na poziomie lokalnym i globalnym, które uznają znaczenie edukacji globalnej i zaangażowania społecznego.
- Międzynarodowe zobowiązania, globalne agendy i cele związane z edukacją na rzecz zrównoważonego rozwoju, globalnego obywatelstwa, praw człowieka itp., w tym m.in. Agendę na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030, 4 cel zrównoważonego rozwoju (w tym zwłaszcza zadanie nr 4.7), oraz Rekomendację UNESCO z 1974 r. w sprawie wychowania na rzecz międzynarodowego

¹ Szczegółowe informacje dotyczące nowej definicji i nazwy zbiorowej podane są w Załączniku nr 1.

² Szczegółowe informacje dotyczące szerokiego zakresu kształcenia, który obejmuje perspektywę edukacji globalnej podane są w Załączniku nr 1

porozumienia, współpracy i pokoju, które uznają rolę edukacji globalnej jako niezbędnej podstawy do nauczania obywateli świata XXI wieku.³

Dostrzegamy wzrost i rozwój edukacji globalnej w Europie na przestrzeni 20 lat

- Dobre i jednoznaczne wyniki w obszarze edukacji globalnej od czasu Deklaracji z Maastricht.
- Wzmocnione ramy polityk na poziomie krajowym i europejskim.
- Rosnące uznanie i liczne inspiracje, które umiejscawiają edukację globalną w centrum dobrej jakości edukacji - formalnej, pozaformalnej i nieformalnej, procesu uczenia się przez całe życie i w każdym jego wymiarze.
- Rosnące uznanie potrzeby „uniwersalistycznego, opartego na prawach człowieka podejścia do edukacji globalnej”, którego przykładem są krajowe strategie i polityki jednoznacznie zaprojektowane dla wszystkich ludzi w krajach europejskich, w duchu solidarności z ludźmi na całym świecie.
- Zwiększona i ulepszona koordynacja całościowego podejścia sektora edukacyjnego m.in. w obszarze edukacji formalnej w ramach reform treści podstaw programowych, kształcenia nauczycieli i nauczycielek, oceniania umiejętności uczniów i uczennic, traktowania szkoły jako całości, kierowania szkołą, procesów samooceny i szkolenia przedstawicieli i przedstawicielek nadzoru pedagogicznego, edukacji wczesnoszkolnej i wychowania przedszkolnego, a także w różnych obszarach edukacji pozaformalnej.
- Większe ustrukturyzowane zaangażowanie sektorów społeczeństwa obywatelskiego, w tym w procesy konsultacji oraz w rozwój, wdrażanie, przegląd i weryfikację strategii krajowych i europejskich.
- Lepsza koordynacja pomiędzy poszczególnymi sektorami interesariuszy i interesariuszek w tym obszarze, w szczególności pośród władz lokalnych i regionalnych, organizacji młodzieżowych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego działającymi w obszarze edukacji globalnej na poziomie krajowym i międzynarodowym. Uznajemy znaczenie zaangażowania młodzieży poprzez organizacje i platformy młodzieżowe.
- Głębsza refleksja nad edukacją globalną oraz bardziej krytyczne podejście do niej, z należyтым uwzględnieniem kwestii spuścizny historycznej i globalnej dynamiki władzy, w tym dekolonizacji programów nauczania.
- Zwiększenie potencjału badawczego w tym obszarze, jako istotnego czynnika umożliwiającego lepsze kształtowanie polityki opartej na badaniach.
- Rozwój, weryfikacja i wzrost krajowych poziomów finansowania i europejskich mechanizmów finansowania, w tym instrumentów takich jak Program Unii Europejskiej - *Development and Awareness Rising*.
- Zintensyfikowanie międzynarodowej wymiany wiedzy i dobrych praktyk pomiędzy decydentami w zakresie kształtowania polityk oraz zwiększenie ich jakości, w tym m. in. poprzez spotkania sieci Global Education Network Europe (GENE) w formie okrągłego stołu GENE oraz proces partnerskich przeglądów edukacji globalnej w Europie.

Mamy świadomość kontekstu, wyzwań i możliwości stojących przed edukacją globalną w Europie i na świecie

Edukacja globalna w Europie do 2050 roku będzie kształtowana w kontekście:

- zmieniających się realiów planety, geopolitycznych układów, wielostronnych, krajowych, regionalnych i lokalnych kontekstów politycznych;

³ Ze szczególnym uwzględnieniem m.in. porozumień wskazanych w Załączniku nr 3

- coraz bardziej złożonych i powiązanych ze sobą globalnych i lokalnych wyzwań, w tym m.in. zmian klimatu, utraty bioróżnorodności, zanieczyszczenia, nierówności, ubóstwa, braku bezpieczeństwa żywnościowego, dostępu do wody i energii, pandemii, wojen i ryzyka wojen;
- nieustannych zagrożeń dla demokracji, pokoju i bezpieczeństwa, porozumienia międzynarodowego, praw człowieka i zrównoważonego rozwoju; zagrożenia te obejmują nierówności, nietolerancję, wszelkie formy dyskryminacji i naruszenia praw człowieka, a także polaryzację, dezinformację i manipulację w mediach społecznościowych i za ich pośrednictwem;
- zaangażowania globalnych i lokalnych ruchów społecznych w odpowiedzi na globalne wyzwania, w połączeniu z rosnącym uznaniem potrzeby solidarności, troski o planetę i o pokój na świecie, zrozumienia, sprawiedliwości i równości oraz praw człowieka dla wszystkich;
- zrozumienia, że konieczne jest zapewnienie kluczowej roli edukacji globalnej w tych ruchach, oraz wzmacnianie roli społeczeństwa obywatelskiego, w kontekście zmniejszającej się przestrzeni obywatelskiej;
- znaczenia doceniania perspektyw i wiedzy wszystkich kultur, zwłaszcza rdzennych, w celu współtworzenia sprawiedliwych i trwałych rozwiązań w obliczu globalnych wyzwań;
- rosnącej świadomości potrzeby zapewnienia, żeby wszelkie formy edukacji – formalnej, pozaformalnej, nieformalnej, uczenia się przez całe życie i w każdym jego wymiarze, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem po edukację dorosłych – powinny obejmować kształcenie na rzecz sprawiedliwości społecznej na poziomie lokalnym i globalnym, a także na rzecz praw człowieka, równości płci, różnorodności, zrównoważonego rozwoju i pokoju;
- potencjału technologii do odgrywania głównej roli w oferowaniu edukacji zorientowanej na użytkownika oraz włączających rozwiązań edukacyjnych, budowania kontaktów o skali globalnej oraz zwiększania solidarności, jednocześnie uznając, że potencjał technologii i mediów społecznościowych może dzielić ludzi i osłabiać demokrację. Dostrzegamy również potencjalny wpływ technologii na środowisko oraz wyzwanie, które niesie za sobą wykluczenie cyfrowe.

Uznajemy także znaczenie edukacji globalnej w:

- umożliwianiu zdobywania niezbędnego kształcenia, umiejętności i kompetencji, w tym kompetencji krytycznego myślenia, kształtowania postaw i wartości, aby lepiej radzić sobie ze złożonością coraz bardziej niepewnego świata, pogłębiania rozumienia i doceniania bogactwa naszego różnorodnego dziedzictwa, w tym dziedzictwa kulturowego oraz reagowania na kryzysy i zagrożenia dla pokoju;
- wzmacnianiu ludzi do radzenia sobie z egzystencjalnym wyzwaniem związanym z kryzysem klimatycznym, utratą bioróżnorodności, pogłębiającymi się nierównościami społecznymi i ekonomicznymi, trwałym ubóstwem, rasizmem i ksenofobią, brakiem poszanowania podstawowych praw człowieka, wojnami i ryzykiem wojen;
- umożliwianiu ludziom podejmowania działań na rzecz społecznej, gospodarczej i ekologicznej transformacji;
- zapewnianiu demokratycznych, partycypacyjnych procesów uczenia się, które mogą promować globalne obywatelstwo, zrównoważony rozwój, porozumienie międzykulturowe, integrację, kulturę pokoju i niestosowania przemocy oraz równości płci w edukacji i w społeczeństwie;
- pobudzaniu społecznej świadomości i zapewnianiu społecznego zrozumienia oraz krytycznego zaangażowania w sprawy lokalne i globalne, uznając znaczenie tych spraw dla życia obywateli i obywaterek oraz dobrostanu społeczeństwa;
- zwiększaniu spójności pomiędzy edukacją globalną a innymi obszarami polityki, takimi jak polityka zagraniczna i rozwojowa, środowiskowa, rolna, handlowa, finansowa i inwestycyjna, migracyjna, sprawiedliwości i zdrowotna;
- reagowaniu na coraz silniejsze inspiracje edukacyjne oraz wzrost potrzeby uwzględniania globalnej i lokalnej sprawiedliwości, solidarności oraz innych kwestii, powiązanych z edukacją globalną leżącą w centrum reform systemu edukacji, podstaw programowych oraz procesów uczenia się;

- zapewnianiu świadomego zrozumienia kontekstu historycznego, w tym spuścizny kolonializmu, konfliktów, wojen i ucisku, globalnej dynamiki władzy, a także struktur i relacji geopolitycznych i gospodarczych.

W zakresie naszych kompetencji podejmujemy następujące zobowiązania:

Na poziomie krajowym:

- położyć większy nacisk na edukację globalną w ramach właściwych polityk i strategii krajowych w działaniach administracji rządowej, w tym w polityce oświatowej, strategii edukacyjnej i formach kształcenia – edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej, od wczesnego dzieciństwa po edukację dorosłych; w polityce zagranicznej, międzynarodowej i współpracy rozwojowej, programach partnerstw i współpracy oraz zgodnie z politykami lokalnymi i regionalnymi;
- dążyć do rozwoju krajowych, regionalnych, lokalnych i sektorowych strategii zwiększania i doskonalenia jakości edukacji globalnej – a tam, gdzie one już istnieją, do ich wzmacniania w celu zapewnienia wszystkim ludziom dostępu do wysokiej jakości edukacji globalnej;
- zwiększać spójność polityki w obszarze edukacji globalnej i dziedzinach pokrewnych oraz wzmacniać międzyresortową współpracę i koordynację w opracowywaniu krajowych strategii, polityk i inicjatyw z zakresu edukacji globalnej;
- wspierać wysiłki na rzecz wzmacniania prac w tej dziedzinie podejmowanych przez m.in. organizacje młodzieżowe, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, organizacje zajmujące się edukacją dorosłych i społeczności lokalnych, ruchy obywatelskie, władze szczebla lokalnego i regionalnego, diaspory, partnerów i odpowiedników z innych regionów oraz badaczy, uznając ich kompetencje w obszarze edukacji globalnej;
- rozwijać odpowiednie struktury wsparcia dla edukatorów i edukatorek edukacji globalnej, aby stworzyć warunki do nabywania umiejętności i kompetencji, i tym samym stopniowo wypełniać lukę pomiędzy chęcią integracji edukacji globalnej a zaufaniem do swoich kompetencji;
- wspierać rozwój odpowiednich mechanizmów ustanawiania standardów, zapewniania jakości, monitorowania i ewaluacji, w oparciu o modele dobrych praktyk, adekwatne do kontekstu prowadzenia edukacji globalnej w poszczególnych sektorach;
- starać się zapewnić odpowiednie, dostępne dla wszystkich, i w miarę możliwości przewidywalne w perspektywie długoterminowej zasoby dla edukacji globalnej, proporcjonalnie do ambicji wyrażonych w niniejszej Deklaracji;
- wspierać i w miarę możliwości zapewniać środki niezbędne do dalszego rozwoju badań nad edukacją globalną, aby umożliwić wdrażanie polityki opartej na badaniach;
- starać się o włączenie i wsparcie marginalizowanych społeczności i grup w proces edukacji globalnej;
- wspierać innowacje w edukacji globalnej;
- docierać do nowych sektorów i grup odbiorców, w tym do sektora prywatnego;
- udzielać wsparcia dla budowania międzynarodowej sieci kontaktów pomiędzy decydentami w celu zapewnienia ciągłego rozwoju polityki i praktyki w obszarze edukacji globalnej.

Na poziomie europejskim:

- rozwijać i wzmacniać uniwersalne, oparte na prawach człowieka podejście do edukacji globalnej w Europie, w drodze dialogu z partnerami z innych regionów;
- wspierać stałą koordynację pomiędzy interesariuszami na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym, ogólnoeuropejskim i międzynarodowym w celu wsparcia dialogu politycznego i spójności polityki w tej dziedzinie, zgodnie także z bieżącymi pracami nad agendami ONZ i celami edukacyjnymi;
- wspierać ogólnosektorową koordynację w zakresie edukacji globalnej za pośrednictwem sieci na poziomie europejskim; rozwijać i umożliwiać kontakty pomiędzy podmiotami działającymi w obszarze edukacji globalnej ze społeczeństwa obywatelskiego, organizacji młodzieżowych, władz

lokalnych i regionalnych oraz partnerstw z innymi sektorami i różnego rodzaju podmiotami i organizacjami;

- dążyć do zapewnienia odpowiedniego i dostępnego finansowania dla edukacji globalnej na poziomie ogólnoeuropejskim, które będzie spójne z finansowaniem na szczeblu krajowym oraz ambicjami niniejszej Deklaracji;
- wspierać edukację globalną jako przekrojowy i zintegrowany priorytet w ramach instytucji europejskich, w tym w Radzie Europy, podczas kolejnych Prezydencji UE, jak również w innych organizacjach międzynarodowych;
- kontynuować pracę z partnerami z innych regionów świata w celu wzajemnego uczenia się i wspierania w zakresie rozwoju regionalnych struktur służących rozwijaniu sieci kontaktów pomiędzy decydentami i innymi interesariuszami, zarówno międzyregionalnie jak i globalnie;
- kontynuować wspieranie procesu partnerskich przeglądów edukacji globalnej w Europie, publikacji na temat stanu edukacji globalnej w Europie, oraz innych mechanizmów wpływających na poprawę jej jakości;
- wspierać prace GENE jako organizacji międzyrządowej zajmującej się rozwijaniem sieci współpracy między decydentami w państwach członkowskich w celu rozwoju i poprawy jakości edukacji globalnej we wszystkich krajach w Europie;
- opracować ramy monitorowania z jasnymi i łatwymi do zarządzania mechanizmami raportowania, opartymi na istniejących modelach i skupiających się na kluczowych kamieniach milowych w perspektywie do 2050 roku. (patrz Załącznik nr 2).

Załącznik 1: Aktualizacja definicji edukacji globalnej

Nowa definicja

W oparciu o Deklarację z Maastricht z 2002 r. oraz późniejsze procesy, a także pojawiające się definicje i zmieniającą się rzeczywistość, Deklaracja Dublińska proponuje następującą definicję:

Edukacja globalna to edukacja, która umożliwi ludziom krytyczną refleksję nad światem i miejscem, które w nim zajmują; otwiera ich oczy, serca i umysły na rzeczywistość świata na poziomie lokalnym i globalnym. Pomaga ludziom zrozumieć, wyobrazić sobie, żywić nadzieję oraz działać na rzecz stworzenia świata, w którym panują sprawiedliwość społeczną i klimatyczną, pokój, solidarność, sprawiedliwość i równość, zrównoważony rozwój planety i międzynarodowe zrozumienie. Wiąże się z poszanowaniem praw człowieka i różnorodności, włączeniem i godnym życiem dla wszystkich, obecnie i w przyszłości.

Edukacja globalna obejmuje różnego rodzaju formy edukacji: formalną, pozaformalną i nieformalną, uczenie się przez całe życie i w każdym jego wymiarze. Uważamy, że jest niezbędna dla kształtującej mocy edukacji i zmiany w edukacji.

Podstawowe wartości, zasady oraz wymiary edukacji globalnej

Edukacja globalna obejmuje pewne podstawowe elementy, w tym:

- podstawowe wartości globalnej i lokalnej sprawiedliwości społecznej, pokoju, solidarności, sprawiedliwych relacji i równości, zrównoważonego rozwoju planety, włączenia, praw człowieka, akceptacji różnorodności i międzynarodowego zrozumienia;
- skoncentrowanie na wzajemnych powiązaniach między lokalnymi i globalnymi wymiarami problemów dotyczących ludzi, inne żywe istoty oraz planetę; między pokoleniami; między kulturami oraz między przeszłością, teraźniejszością i przyszłością;
- wspólne zaangażowanie w praktyki pedagogiczne, które są włączające, partycypacyjne, budzą nadzieję, pobudzają do krytycznego myślenia, realizują zasadę pierwszeństwa uczących się, jednocześnie kształtując kompetencje i umiejętności potrzebne do świadomych, autorefleksyjnych i znaczących działań, zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i zbiorowym.

Zjednoczeni na rzecz spójności i skuteczności

Niniejsza Deklaracja uznaje różnorodność terminologii stosowanej zgodnie z uwarunkowaniami krajowymi oraz zmiany dotyczące używania poszczególnych terminów na przestrzeni czasu. Stosuje ona pojęcie edukacji globalnej jako zbiorowego terminu przekrojowego w celu połączenia pokrewnych koncepcji oraz obszarów polityki i praktyki, aby promować spójność, wspierać polityki uczenia się, unikać ograniczeń w dostępie do zasobów i zapewnić większy efekt współdziałania.

Edukacja globalna obejmuje edukację formalną, pozaformalną i nieformalną; uczenie się przez całe życie i w każdym jego wymiarze, jak również wzajemne uczenie się między pokoleniami. Dotyczy rzeczywistości ludzi w skali lokalnej, krajowej i globalnej w kontekście dotyczącym całej planety. Obejmuje krytyczne myślenie, naukę radzenia sobie ze złożonością świata i zjawisk w nim zachodzących oraz wymaga zastosowania demokratycznych i partycypacyjnych praktyk pedagogicznych. Obejmuje szereg sposobów zrozumienia, w jaki sposób się uczymy. Odnosi się także do świadomości historycznej, krytycznej analizy aktualnych systemów oraz wizji opartej na nadziei na lepszą przyszłość dla ludzi i planety. Dostosowana jest obecnie do Celów Globalnych oraz do konkretnych zobowiązań takich jak cel zrównoważonego rozwoju 4.7 (SDG4.7); Edukacja globalna wykorzystuje również potencjał większych, głębszych i długoterminowych

aspiracji ludzi do sprawiedliwości społecznej, pokoju, sprawiedliwych relacji i równości, zrównoważonego rozwoju, praw człowieka oraz godnego życia dla wszystkich.

Edukacja globalna obejmuje...

Edukacja globalna jest zbiorowym terminem przekrojowym, które obejmuje szereg pokrewnych pojęć stosowanych na szczeblu krajowym i międzynarodowym, między innymi:

- Edukację przeciwko rasizmowi
- Edukację rozwojową
- Edukację na rzecz różnorodności i włączenia
- Edukację dla równości płci
- Edukację dla globalnego obywatelstwa i solidarności międzynarodowej
- Edukację dla zrównoważonego rozwoju
- Edukację na rzecz globalnego obywatelstwa
- Edukację o globalnym rozwoju
- Kształcenie globalne
- Pracę z młodzieżą na poziomie globalnym
- Edukację o prawach człowieka
- Edukację międzykulturową
- Kształcenie na rzecz zrównoważonego rozwoju środowiska
- Edukację dla pokoju

Globalne wymiary

- Edukacji obywatelskiej
- Edukacji obywatelskiej i moralnej
- Edukacji na rzecz obywatelstwa cyfrowego

Załącznik 2: Proces monitorowania

Działania następcze w związku z deklaracją dublińską będą obejmować mechanizm monitorowania i sprawozdawczości, który będzie się opierał na obecnie istniejących systemach raportowania i monitorowania, co będzie stanowiło równowagę pomiędzy transparentnością, potrzebą monitorowania i doceniania postępów co roku i raz na pięć lat, a realistycznym podejściem do sprawozdawczości.

Proponowane są następujące działania:

Proces składania krajowych raportów z postępów w realizacji Deklaracji, w oparciu o proces składania corocznych raportów na posiedzenia sieci GENE. Będzie on obejmować:

- skoncentrowanie się na strategii narodowej oraz rozwoju polityki (oraz ich przeglądzie, ocenie, reformie, itd.), które również będą zgłaszane corocznie i będą opracowywane na poziomie ogólnoeuropejskim;
- skoncentrowanie się na krajowych mechanizmach finansowania, danych i zmianach w poziomie finansowania, z Oficjalnej Pomocy Rozwojowej (ODA) oraz innych źródeł, udostępnianych na szczeblu europejskim raz w roku;
- skoncentrowanie się na rozwoju współpracy międzyresortowej, wspieraniu zaangażowania interesariuszy, dialogu i rozwijaniu sieci współpracy.

Wszystkie te trzy kategorie będą uwzględnione w raporcie okresowym o stanie edukacji globalnej w Europie (*State of Global Education in Europe*). Dialog z innymi zainteresowanymi stronami, w tym na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz z odpowiednikami z innych regionów może stanowić podłoże do krytycznego dialogu i wzmacniania postępu.

Stopniowa realizacja aspiracji nowej Deklaracji będzie miała również bezpośrednie przełożenie na proces partnerskich przeglądów edukacji globalnej w Europie, dokonywanych przy wsparciu GENE, w ramach którego państwa wykorzystają Deklarację do opracowania krajowych kryteriów oceny w raportach krajowych. Tam gdzie będzie to właściwe i stosowne, krajowe raporty powinny również zostać uwzględnione we wzajemnych ocenach w ramach Komitetu Pomocy Rozwojowej OECD (*OECD DAC Peer Reviews*).⁴

Do informowania o postępach będą również służyły europejskie konferencje, a w razie potrzeby również do przeglądu Deklaracji, począwszy od 2027 r. oraz co do zasady, raz na pięć lat.

Procesy te, zgodnie z dobrymi praktykami na szczeblu krajowym, stworzą przestrzeń dla zaangażowania, refleksji, dialogu i tworzenia scenariuszy dla polityków, decydentów, zainteresowanych stron i badaczy dla każdego z tych procesów.

Sekretariat GENE zapewni zgodność powyższego procesu sprawozdawczego ze wznowionym procesem sprawozdawczym UNESCO związanym z rekomendacją z 1974 r. oraz innymi stosownymi procesami międzynarodowymi (KE, OECD, EKG ONZ, RE, MAE) a także będzie dążył do wzmocnienia współpracy w tym względzie.

⁴ Filary 1.3 Metodologii Wzajemnej Oceny Komitetu Pomocy Rozwojowej OECD (2021) – zatwierdzonej w ramach konsensusu DAC OECD – skupia się w Sekcji 1.3 na „edukacji globalnej, podnoszeniu świadomości oraz publicznym wsparciu.” Nacisk ten, oraz związane z nim wskaźniki, będą podlegały ocenie we wszystkich państwach członkowskich Komitetu Pomocy Rozwojowej. Oficjalny dokument dostępny jest [tutaj](#).

Załącznik nr 3: Najważniejsze dokumenty referencyjne

Deklaracja w sprawie edukacji globalnej do 2050 r. stanowi Europejskie ramy strategiczne na rzecz poprawy i wzmocnienia edukacji globalnej.

Opiera się ona na istniejących międzynarodowych i europejskich porozumieniach, w tym tych wymienionych poniżej, jednocześnie dążąc do spójności z istotnymi mającymi miejsce procesami międzynarodowymi.

UNESCO (1974) [Rekomendacja w sprawie wychowania na rzecz międzynarodowego zrozumienia, współpracy i pokoju oraz wychowania na rzecz praw człowieka i podstawowych wolności](#)

ONZ (1992) [Raport Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie środowiska i rozwoju](#)

Europejska Komisja Gospodarcza (EKG ONZ) (1998) [Konwencja z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska](#)

Rada Unii Europejskiej (2001) [Edukacja rozwojowa i podnoszenie świadomości europejskiej opinii publicznej w zakresie współpracy rozwojowej](#)

Rada Europy/GENE (2002) [Deklaracja z Maastricht w sprawie edukacji globalnej w Europie do 2015 r.](#)

ONZ (2002) [Światowy Szczyt Zrównoważonego Rozwoju](#)

ONZ (2004) [Światowy Program Edukacji o Prawach człowieka](#)

Europejska Komisja Gospodarcza (EKG ONZ) (2005) [Regionalna strategia dotycząca edukacji dla zrównoważonego rozwoju w regionie EKG ONZ](#)

Belgijska Dyrekcja Generalna ds. Współpracy Rozwojowej i Komisja Europejska (2005) [Europejska konferencja na temat podnoszenia świadomości społecznej i edukacji rozwojowej na rzecz solidarności Północ-Południe](#)

Rada Europy (2010) [Karta Edukacji Obywatelskiej i Edukacji o Prawach Człowieka](#)

Unia Europejska (2010) [Konkluzje Rady w sprawie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju](#)

GENE/EDUFI (2011) [Konkluzje z Espoo-Hanasaari w sprawie edukacji globalnej w zakresie zmian w programach nauczania](#)

Rada Europy (2011) [Rekomendacja w sprawie edukacji o globalnej współzależności i solidarności](#)

ONZ (2011) [Deklaracja Narodów Zjednoczonych w sprawie edukacji i szkolenia w dziedzinie praw człowieka](#)

Europejska Komisja Gospodarcza (EKG ONZ) (2011) [Edukacja dla przyszłości: Kompetencje w edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju](#)

GENE (2012) [Konkluzje z Hagi w sprawie edukacji globalnej do 2020 r.](#)

Komisja Europejska (2012) [Dokument roboczy służb Komisji w sprawie edukacji rozwojowej i podnoszenia świadomości \(DEAR\) w Europie](#)

ONZ (2012) [Rio+20 Przyszłość, jakiej chcemy, A/RES/66/288](#)

Rada Europy (2013) [Ramy odniesienia dla kompetencji w zakresie kultury demokratycznej](#)

UNESCO (2013) [Międzynarodowa Dekada Zbliżenia Kultur \(2013-2022\)](#)

GENE/EDUFI (2014) [Konkluzje z Espoo w Finlandii z 2014 r. w sprawie edukacji obywateli świata](#)

UNESCO (2014) [Strategia UNESCO w zakresie edukacji na lata 2014-2021](#)

ONZ (2015) [Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju](#)

ONZ (2015) [Porozumienie paryskie \(COP 21\)](#)

UNESCO (2015) [Globalny Program Działań w sprawie Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju 2015-2019](#)

UNESCO (2015) [Drugie Forum UNESCO na temat globalnej edukacji obywatelskiej: Budowanie Pokojowych i Zrównoważonych Społeczeństw](#)

UNESCO (2016) [Edukacja 2030: Deklaracja z Incheon i Ramowy Program Działań na rzecz realizacji 4. celu zrównoważonego rozwoju: Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie](#)

Unia Europejska (2017) [Europejski konsensus w sprawie rozwoju \(patrz ustęp 122., str. 54\)](#)

OECD (2017) [Pomiar postępów w realizacji celów zrównoważonego rozwoju: Ocena sytuacji w państwach OECD](#)

Unia Europejska (2018) [Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie](#)

Unia Europejska (2018) [Rezolucja Rady z 2018 r.: Strategia Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2019–2027, w tym Europejskie cele młodzieżowe](#)

OECD (2018) [Ramy kompetencji globalnych PISA OECD](#)

Rada Europy (2019) [Wytyczne dotyczące edukacji globalnej](#)

Unia Europejska (2019) [Europejski Zielony Ład](#)

Bridge 47 (2019) [Mapa drogowa programu Envision 4.7](#)

OECD (2019) [Ramy kształcenia konceptualnego: Kompetencje transformacyjne dla 2030 r.](#)

Unia Europejska (2020) [Deklaracja końcowa III Europejskiej Konwencji w sprawie Pracy z Młodzieżą, Drogowskazy na przyszłość](#)

Unia Europejska (2020) [Rezolucja Rady w sprawie ram tworzenia europejskiej agendy pracy z młodzieżą](#)

Unia Europejska (2020) [Konkluzje Rady w sprawie młodzieży w działaniach zewnętrznych](#)

UNESCO (2020) [Edukacja dla zrównoważonego rozwoju: Mapa drogowa](#)

UNESCO (2020) [Nadzwyczajna sesja Spotkania w sprawie Edukacji Globalnej, Edukacja po pandemii COVID-19: Deklaracja po spotkaniu w sprawie edukacji globalnej 2020](#)

GENE (2020/2021) [Obrady Grupy Roboczej ds. Współpracy Rozwojowej na temat znaczenia edukacji globalnej/DEAR](#)

Unia Europejska (2021) [Rezolucja Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie \(2021–2030\)](#)

Unia Europejska (2021) [Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy \(art. 8 ust. 7, str. 23; oraz Załącznik III, sekcja 2, ust. 3 a\) i b\), str. 65\)](#)

OECD (201) [Zaktualizowany plan działania na rzecz młodzieży: Podstawy przyszłych działań](#)

ONZ (2021) [Pakt klimatyczny z Glasgow](#)

UNESCO (2021) [Deklaracja Berlińska na temat edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju](#)

UNESCO (2021) [Wyobrażając sobie na nowo naszą wspólną przyszłość: Nowa umowa społeczna dla edukacji](#)

Unia Europejska (2022) [GreenComp: Europejskie ramy kompetencji w zakresie zrównoważonego rozwoju](#)

Unia Europejska (2022) [Konkluzje Rady w sprawie transformacyjnej roli edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju i globalnego obywatelstwa jako narzędzia o zasadniczym znaczeniu dla osiągania celów zrównoważonego rozwoju](#)

UNESCO (2022) [Ramowy Program Działań z Marrakeszu w sprawie edukacji dorosłych](#)

Unia Europejska (2022) [Zalecenie Rady w sprawie uczenia się na rzecz zielonej transformacji](#)

Unia Europejska (2022) [Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie dróg do sukcesów w szkole \(COM/2022/316 final\)](#)

UNESCO (2022) [Deklaracja Wizji Sekretarza Generalnego na temat kierunków transformacji edukacji](#)

UNESCO (2023) [Zrewidowana rekomendacja w sprawie wychowania na rzecz międzynarodowego zrozumienia, współpracy i pokoju oraz wychowania na rzecz praw człowieka i podstawowych wolności \(rekomendacja z 1974 r.\)](#)

Europejska Komisja Gospodarcza ONZ (EKG ONZ) (2022) [Projekt Deklaracji Ministerialnej 9. konferencji ministerialnej „Środowisko dla Europy”](#)

Niniejsze repozytorium porozumień będzie okresowo poddawane przeglądowi oraz modyfikowane